

**NUSIKALTIMŲ IR KITŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ PREVENCIJOS PROJEKTŲ
(PROGRAMŲ)
KONKURSO DALYVIŲ PARAIŠKOS APRAŠAS**

1. Projekto pavadinimas.

„Kuriu mokyklą be smurto ir patyčių“

2. Projekto rengėjo (rengėjų) pavadinimas, adresas, telefonai, el. pašto adresas, banko sąskaita.

Vilniaus „Žiburio“ pradinė mokykla

Tuskulėnų g. 30, Vilnius

Tel.: (8-5) 275 83 10

El. pašto adresas: rastine@ziburys.vilnius.lm.lt

Mokyklos sąskaita:

Vilniaus „Žiburio“ darž./ m- klos labdaros – paramos fondo kodas 125789348,

buveinės adresas-Tuskulėnų g.30 Vilnius,

SEB Vilniaus bankas fondo sąskaita Nr.LT7970440600016027653.

3. Informacija apie projektą:

3.1. Esamos situacijos (problemos) analizė:

Patyčios ir smurtas tampa kasdieniniu reiškiniu mokinių gyvenime. Bendraamžių tyčiojimas, smurtas gali tapti nenoro mokytis, bėgimo iš mokyklos priežastimi, gali rimtai sutrikdyti vaiko sveikatą. Psichologai teigia, kad dėl patyčių pagalbos reikia ne tik tiems, iš kurių tyčiojama, bet ir tiems, kurie tyčiojasi.

Tyrinėtojai sutaria, kad patyčių ir agresyvaus elgesio vaikai dažniausiai išmoksta šeimoje. Į mokyklą vaikas ateina jau turėdamas tam tikrus elgesio modelius ir vertybes. Tačiau daug šioje srityje gali nuveikti mokyklų bendruomenės, kurdamos ir dalyvaudamos įvairiose prevencinėse programose, projektuose. Mokiniai nemažą dienos dalį praleidžia mokykloje, todėl jai tenka svarbus vaidmuo ugdant vaikų socialinius įgūdžius, formuojant nuostatas ir vertybes. Tyrimai įvairiose šalyse rodo, kad mokyklose patyčių laipsnį galima gerokai sumažinti – nuo 20 iki 80 proc.

3.2. Projekto žingsniai:

Patyčių ir smurto mokykloje masto įvertinimas ir mokyklos bendruomenės informavimas.

Norint išsiaiškinti situaciją, 2007-2008 m.m. mokykloje buvo atlikta mokinių anketinė apklausa “Santykiai su bendraklasiais. Bendravimo nuostatos”. Buvo svarbu išsiaiškinti patyčių, priekabiavimo, smurto dažnumą, formas.

Apklausti 298 mokyklos mokiniai. Paaiškėjo, kad 53% apklausoje dalyvavusių mokinių mokykloje jaučiasi saugūs, 45% mokinių ne visada jaučiasi saugūs ir 2 % mokinių nesijaučia saugūs. Mokiniai (kurie mokykloje kartais arba niekada nesijaučia saugūs 47%) dažniausiai skriaudą patiria iš vyresnių mokinių 38%. Mokinių teigimu, patyrę skriaudą dažniausiai pagalbos kreipiasi į tėvus 78%, klasės mokytoją 49%. Apklausoje dalyvavę mokiniai teigia, kad 15% patiria fizinį smurtą (pvz., mušimas, stumdymas), 37% žodinį smurtą (pvz., įžeidžiantys žodžiai, grasinimai siekiant įbauginti, gąsdinimai).

- Mokyklos bendruomenės supažindinimas su apklausos rezultatais (audito medžiaga, standinis pranešimas, tėvų susirinkimai).
- Kitų organizacijų („Vaikų linija“, Vaikų paramos centras, VPPT) įtraukimas organizuojant kursus ir seminarus mokyklos mokytojams. (Organizuoti seminarai mokytojams: „Patyčių ir agresyvaus elgesio prevencija mokyklose“, „Pažinkime savo vaiką“).
- Soc. pedagogo, psichologo konsultacijos tėvams.
- Tėvų informavimas apie projektą. (Elektroninis paštas, dienoraščiai, individualūs pokalbiai)
- Mokinių dalyvavimas projekto veikloje.
- Projekto sėkmių ir kliuvinių aptarimas. (Koordinacinės grupės, mokytojų metodinės tarybos, tėvų susirinkimai).

I etapas. Projekto koordinacinės grupės subūrimas.

Koordinacinė grupė buvo sudaryta iš mokyklos pedagogų, psichologo, socialinio pedagogo, administracijos.

II etapas. Nepalankios patyčioms aplinkos kūrimas.

Taisyklių kūrimas.

Mokyklos bendruomenė suformulavo smurto mokykloje apibrėžimą. Buvo išvardintos nepageidautinos, nepriimtinos veikos:

Smurtas mokykloje – tai kito žmogaus:

Mušimas, stumdymas, spardymas, spjaudymas, kandžiojimas, kito drabužių plėšymas, plaukų tampymas, grasinimas, daiktų, pinigų atėmimas, svetimo daikto pasisavinimas, tyčiojimas, prasivardžiavimas, necenzūrinių žodžių vartojimas, šūkavimas, apkalbėjimas, įžeidžių raštelių, žinučių mobiliuoju telefonu rašymas, melavimas, erzinimas, grimasos, daiktų gadinimas.

Tinkamo elgesio, atsakomybės skatinimas.

Skatinimo ir drausminimo priemone pasirinktos geltonos „Draugystės“ apyrankės, kurias visi mokiniai, mokytojai, kiti mokyklos darbuotojai nešiotų kiekvieną dieną.

Aiškiai suformuluota sankcija už nepageidautiną, nepriimtina elgesį:

Už netinkamą elgesį apyrankės bus paimamos ir gražinamos kitos dienos rytą („kiekvieną rytą gali pradėti nuo švaraus lapo“).

Siekiant skatinti mokykloje stipresnius vaikų tarpusavio ryšius, pagalbą vienas kitam atsakomybę už save ir klasės draugus, buvo sukurta mėnesio draugiškiausių klasių rinkimo ir apdovanojimo sistema. Apdovanojamos klasės, kurių mokiniai per visą mėnesį neprarado ar mažiausiai prarado (už nepageidautiną mokinių elgesį) „Draugystės“ apyrankių. Informaciją su klasių- nugalėtojų nuotraukomis kiekvieną mėnesį patalpinama projekto informaciniame stende. Su mėnesio rezultatais supažindinami mokinių tėvai (elektroniniu paštu).

Pasitikėjimo tarp mokyklos bendruomenės narių atmosferos kūrimas.

Klasės valandėlių, pamokų apie smurtą ir patyčias mokiniams rengimas. Jų metu supažindinta, kaip reaguoti, ką daryti pamačius ar išgirdus smurto apraiškas.

- Mokiniais, tėvams, kurie nedrįsta atvirai pasakyti apie patiriamą skriaudą, ar pasidžiaugti, buvo sukurtas **SOS paštas**. Kiekvienoje klasėje įrengtos SOS pašto dėžutės, į kurias mokiniai ir jų tėvai galėjo mesti laiškelius su savo mintimis.

- Siekiant aktyvinti mokinių tėvų dalyvavimą projekte, rašomas **Vaikų ir tėvų dienoraštis**. Mokinys kiekvieną savaitę jame rašydavo apie savo sėkmes ir nesėkmes, tėvai - atsiliepimus, pagyrimus, padėtinimus.

3.3. Projekto tikslas:

Formuoti nuostatą, kad smurtas ir patyčios yra visiškai nepriimtinas elgesys.

3.4. Projekto uždaviniai:

- Sumažinti vaikų agresyvaus elgesio pasireiškimą iki minimumo.
- Formuoti draugišką klasės bendruomenę, skatinant pozityvų mokinių elgesį.
- Informuoti mokyklos bendruomenę apie patyčias ir smurtą mokykloje.
- Mokyti mokyklos bendruomenę smurto ir patyčių prevencijos metodų.

- Puoselėti glaudų bendradarbiavimą tarp mokytojų – mokinių – tėvų.
- Įtraukti kitas pagalbos vaikui organizacijas į mokyklos bendruomenės švietimą kaupiant ir dalijantis gerąja patirtimi.

3.5. Priemonės:

- Draugystės apyrankės;
- Draugiškiausios klasės rinkimai ir apdovanojimai;
- SOS paštas;
- Diena be smurto ir patyčių „Gerumo medžiai“;
- Tėvų ir vaikų dienoraščiai;
- Tolerancijos diena;
- Gerumo savaitė „Vyresnysis draugas“;
- Nusišypsok draugui: Gerumo laišakai;
- Kino filmų „Gatvės vaikai“, „Kur dingo Vinkės arkliukas“ peržiūra ir aptarimas. („Skalvijos“ kino teatras);
- Edukacinių filmų „Paukščiukai“, „Nekentėk tyloje“, „Rask laiko pasirūpinti“ peržiūra ir aptarimas;
- Piešinių, plakatų paroda „Būk mano draugas“;
- Varžybos „Drąsūs, stiprūs, vikrūs“;
- Diena be smurto ir patyčių „Draugystės žiedai“;
- Šaškių turnyras „Žaidžiu ir mažtau“;
- Šeimų sporto šventė „Mes stiprūs, kai esame kartu“;
- Eisena Žirmūnų mikrorajone, skrajučių dalijimas, mokyklos bendruomenės popietė;
- Individualios ir grupinės specialistų (socialinio pedagogo, psichologo, policijos pareigūnų) konsultacijos;
- Socialinių įgūdžių ugdymo pamokos (klasės valandėlės).

3.6. Vykdomo trukmė, tęstinumas.

Projektas yra tęstinis.

Pradžia 2008/2009 m.m., tęsiamas 2009/2010 m.m.

3.7. Vykdytojai:

Direktorius pavaduotoja pradiniam ugdymui Vilmantė Rudomanskienė, mokyklos soc. pedagogė Vaida Vyšniauskienė, psichologė Aistė Padlipskaitė, pradinių klasių mokytojos: Egidija Žukauskienė, Kristina Dirmeikytė, Gitana Adomavičiūtė, Virginija Giršvildienė.

3.8. Dalyviai (tikslinė grupė).

Vilniaus „Žiburio“ pradinės mokyklos bendruomenė.

3.9. Vykdomo vieta.

Vilniaus „Žiburio“ pradinė mokykla.

3.10. Partneriai ir rėmėjai:

- Mokyklos psichologė Aistė Padlipskaitė
- Socialinė pedagogė Vaida Vyšniauskienė
- „Vaikų linija“ atstovė Jurgita Smiltė Jasiulionė
- Paramos vaikams centras,
- Vilniaus pedagoginė psichologinė tarnyba, psichologė Rasa Barkauskienė

- Policijos nuovada, nepilnamečių reikalė inspektorė Audrimantė Slivinskaitė (renginiai, gaunama nauja ir įdomi informacija. Teisinių žinių suteikimas).
- Vilniaus „Žiburio“ darželio- mokyklos labdaros - paramos fondas.

3.11. Sąmata:

Projekto įgyvendinimui piniginių lėšų reikėjo „Draugystės“ apyrankėms įsigyti (3000 Lt). Be to buvo efektyviai panaudoti žmogiškieji ištekliai. Visi projekto vykdytojai dirbo savanoriškumo pagrindais ir neatlygintinai.

3.12. Rezultatai:

2009 m. anketinė apklausa buvo pakartota. Apklausti 293 mokyklos mokiniai. Paaiškėjo, kad 57% apklausoje dalyvavusių mokinių mokykloje jaučiasi saugūs, 41% mokinių ne visada jaučiasi saugūs ir 2% mokinių nesijaučia saugūs. Mokiniai (kurie mokykloje kartais arba niekada nesijaučia saugūs 43%) dažniausiai skriaudą patiria iš vyresnių mokinių 26%. Mokinių teigimu, patyrę skriaudą dažniausiai pagalbos kreipiasi į tėvus 78%, klasės mokytoją 58%. Apklausoje dalyvavę mokiniai teigia, kad 12% patiria fizinį smurtą (pvz., mušimas, stumdymas), 23% žodinį smurtą (pvz., įžeidžiantys žodžiai, grasinimai siekiant įbauginti, gąsdinimai).

Galima daryti išvadą, kad mokinių, kurie mokykloje jaučiasi saugūs, padaugėjo 4%, ir proporcingai (4%) sumažėjo mokinių, kurie ne visada jaučiasi saugūs.

3.13. Kita su projektu susijusi, informacija.

Projektas buvo pristatytas:

- Vilniaus Aleksandro Puškino vidurinėje mokykloje vykusioje Vilniaus miesto pradinių klasių mokytojų metodinėje konferencijoje „Ugdymo kokybė: mokytojo darbo sėkmingiausi metodai“.
- Specialiojo pedagogikos ir psichologijos centro organizuotame seminare „Smurtas mokykloje- aukos ar skriaudikai?“

4. Projekto atitiktis kriterijams, kurie nustatyti Nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos projektų (programų) konkurso nuostatų 24 punkte.

4.1. Projektas „Kuriu mokyklą be smurto ir patyčių“ padarė poveikį smurto reiškiniui mokykloje.

4.2. Projekto rezultatų teigiamas poveikis (aprašyta 3.12 p.). Per visus mokslo metus nebuvo nė vieno sunkesnio smurto atvejo.

4.3. Projektas yra tęstinis, vykdomas antrus metus, bus tęsiamas ateityje.